

Doporučení pro státní instituce, lékaře, a pracovníky neziskových organizací

Ohledně situace **ukrajinských a slovenských LGBTQ+ imigrantů** doporučujeme na základě dokončeného projektu EHS/Norských fondů 2014-2021 z roku 2024 ve spolupráci s Masarykovou Univerzitou a Jiným Pohledem z.s. **pro vládní instituce tato zlepšení:**

1) Dostupná péče o duševní zdraví je u imigrantů prvořadá, vezmeme-li v úvahu rozšířené zkušenosti s depresí, úzkostí a traumaty v této skupině.

Návrh: online psychoterapie v ukrajinštině, angličtině, slovenštině, češtině hrazená (alespoň částečně) VZP, OZP a dalšími

2) Ekonomická podpora a pracovní příležitosti jsou zásadní pro ty, kteří se potýkají s finanční nestabilitou.

Návrh: upravit zákon Lex 7 Ukrajina tak, aby nadále podporoval ty ze „zranitelných“ skupin a nabízel podporu v nezaměstnanosti alespoň několik měsíců po příjezdu do ČR. Více státních grantů na pomoc se zaměstnáváním a propojováním českých firem a lidí z UA a SR (čili OPU, CIC a dalším, se zaměřením i na menšiny v rámci menšin)

3) Jazykové kurzy šité na míru specifickým potřebám (zejména lidem z UA) usnadní lepší integraci a sníží sociální izolaci.

Návrh: více kurzů češtiny zdarma, online, i pomocí video-kurzů nebo e-learningu. Více kurzů češtiny jako druhého jazyka na středních školách vyučovaných také Ukrajinci, kteří již češtinu dobře ovládli.

3) K zajištění rovných práv a akceptace jsou nezbytné právní reformy zaměřené na řešení diskriminačních praktik.

Návrh: zahrnout nenávistné projevy homo-bi-trans fobie (které se odehrávají i online) do antidiskriminačního zákona 198/2009 jasněji. Policie a státní úředníci by měli být vyškoleni, aby přiměřeně reagovali na trestné činy z nenávisti a předpojaté chování vůči LGBTQ+ lidem. Většina předsudečného chování a násilí totiž - kvůli strachu a nejasnému průběhu - vůbec není nahlášena.

4) Budování podpůrných komunit prostřednictvím LGBTQ+ organizací a sociálních sítí poskytne imigrantům pocit sounáležitosti a kamarádství, které mnoho z nich hledá.

Návrh: podpořit vybudování centra jako je Komunitní centrum Prague Pride i v dalších městech.

Informovat LGBTQ+ imigranty o existenci skupin, komunit a center přímo v Integračních centrech (pomocí plakátů nebo vizitek).

5) Zkušenosti ukrajinských a slovenských LGBTQ+ imigrantů v Česku zdůrazňují komplexní souhru vyšší bezpečnosti a pohodlí ve společnosti, která je více otevřená jinakosti. Zároveň jsou tu ale stále ještě přetrvávající výzvy - tajeň své LGBTQ+ identity před vlastní imigrantskou komunitou a jejími často nenávisnými projevy, dále zažívání negativních posměšků, násilí nebo přehlížení mimo větší města, a to i z důvodu kombinace identit (např. LGBTQ+ a ukrajinské identity).

Návrh: Komplexní přístup, který zahrnuje proškolení imigrantů v české demokracii. Během adaptačně-integračních kurzů a ve školách je potřeba zdůraznit nutnost tolerance a respektu vůči LGBTQ+ lidem v ČR. A jasně vymezit následky, pokud imigranti tento respekt nebudou vyjadřovat.

Doporučení vedoucí k úspěšné integraci a spokojenosti imigrantů - pro NGO, lékaře a další pracovníky:

Náš kvalitativní výzkum ohledně fyz. a psychické pohody LGBTQ+ imigrantů (Good Practice from Norway: Well-being of Immigrants with a Minority Background) přinesl nové poznatky i pro lékaře, úředníky a sociální pracovníky nevládních organizací, kteří pracují s LGBTQ+ osobami.

Zjistili jsme mnoho případů, kdy imigranti trpí minoritním stresem. Existuje několik dimenzí psychosociálního procesu integrace, během něhož LGBTQ+ imigranti zažívají tzv. menšinový stres (Meyer, 2003). Značí extra stres, který členové marginalizovaných skupin zažívají kvůli předsudkům a diskriminaci, kterým čelí. Takový stres vede k horším zdravotním stavům, protože je chronický, společensky založený a jedinečný (jiný pro každého konkrétního člověka).

1) Zhoubný účinek, jako například odmítnutí člověka ze strany jeho rodiny, může mít vliv na zdraví prostřednictvím působení internalizované homo-bi-trans-fobie. Může snižovat imunitu, způsobovat úzkosti i deprese.

Návrh: lékaři by se měli pokusit pomoci zmírnit psychické potíže pocházející z negativního sebeobrazu, který může být důsledkem stigmatizace.

2) Stigmatizace může ovlivnit jak duševní, tak sexuální zdraví vedoucí k pocitu studu a sebestenávisti, stejně jako k depresivním symptomům. Což znamená, že pro LGBTQ+ osoby může být obtížné vyjádřit své potřeby a zkušenosti s osobami v autoritativních pozicích.

Návrh: Pomohlo by, podle dat z rozhovorů a focus groups, kdyby na policejních stanicích, v integračních centrech, neziskových organizacích, ordinacích i centrech sociálních služeb byly na dveřích umístěny duhové nálepky, nebo jiné znaky, které ukazují otevřenost vůči těmto identitám.

3) Výše byla zmíněna důležitost komunity, aby se snížily důsledky stigmatizace, internalizované homo-bi-trans fobie a strachu.

Návrh: doporučuje se skupinová psychoterapie, přímo v komunitních centrech a školách. Práce na internalizované fobii, na strachu z odhalení vlastní LGBTQ+ identity, na negativních pocitech ohledně vlastního těla může vést k úlevě a následně může podpořit proces integrace identity, který tlumí účinky stigmatu na duševní pohodu.

4) Lékaři, jako jsou gynekologové, sexuologové, by měli být ve výše uvedených aspektech vzdělání a měli by se k LGBTQ+ osobám chovat s respektem, otevřeností a znalostmi.

Návrh: Služby sociálního zabezpečení, integrační úředníci a policie by měli projít osvětou ohledně LGBTQ+ identit a témat povinně. Jen potom bude možné rozšířit jejich znalosti souvisejících problémů, násilí, diskriminace a způsobů, jak se s nimi vypořádat. Organizace Prague Pride a další organizují kurzy týkající se LGBTQ+ témat, jako je násilí, diskriminace a způsoby reportingu a pomoci. Nicméně instituce si tyto přednášky, školení a workshopy musí samy platit, což není v ČR jednoduché.

5) Návrh pro zlepšení situace imigrantů přímo: Workshopy, přednášky na českých školách a setkávání queer komunity (např. v pražském komunitním centru Prague Pride nebo Queer Teens na facebooku, OloLove a Brno Pride nebo online komunity jako: S barvou ven nebo „live“ Najdi svou barvu v Praze, Ostravě, Českých Budějovicích atd.) také často účinně tlumí účinky stigmatizace. Je potřeba, aby se imigranti o těchto komunitách, linkách a online službách dozvěděli. Například pomocí plakátů přímo v institucích, nebo na jejich webových stránkách.